

Seznam příloh

Příloha 1 – Dotazník

Dobrý den,

jmenuji se Žaneta Švehláková a jsem studentkou 2. ročníku Andragogiky a managementu vzdělávání na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy.

Ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku ke své diplomové práci na téma *Mediální gramotnost seniorů*.

Vyplněním dotazníku přispějete ke zmapování preference a využívání médií u seniorů.

Dotazník je zcela anonymní a výsledky budou využity pouze pro účely vypracování mé diplomové práce. Vyplnění trvá maximálně 10 minut.

Vzhledem k zaměření diplomové práce prosím, aby dotazník vyplnili **pouze senioři ve věku 65 a více let**.

Předem moc děkuji za každou odpověď, cením si Vámi vynaloženého času.

1. Uveďte, prosím, jaké je Vaše pohlaví.
 - a) Muž
 - b) Žena
2. Uveďte, prosím, jaký je Váš věk.
 - a) 65–74 let
 - b) 75–84 let
 - c) 85 a více let
 - d) 64 a méně let – v tomto případě dotazník skončí
3. Uveďte, prosím, jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání.
 - a) Základní
 - b) Vyučen/a (středoškolské bez maturity)
 - c) Středoškolské s maturitou
 - d) Vyšší odborné
 - e) Vysokoškolské

4. Uveďte, prosím, jaká je velikost místa Vašeho bydliště.
- a) do 999 obyvatel
 - b) 1 000–4 999 obyvatel
 - c) 5 000–19 999 obyvatel
 - d) 20 000–99 999 obyvatel
 - e) 100 000 a více obyvatel
5. V jakém kraji bydlíte?
- a) Hlavní město Praha
 - b) Středočeský kraj
 - c) Jihočeský kraj
 - d) Plzeňský kraj
 - e) Karlovarský kraj
 - f) Ústecký kraj
 - g) Liberecký kraj
 - h) Královehradecký kraj
 - i) Pardubický kraj
 - j) Vysočina
 - k) Jihomoravský kraj
 - l) Olomoucký kraj
 - m) Zlínský kraj
 - n) Moravskoslezský kraj
6. Jaké médium preferujete jako hlavní zdroj informací o dění v České republice (zpravodajství)?
- a) Televizi
 - b) Rádio
 - c) Noviny
 - d) Časopisy
 - e) Internet
 - f) Sociální sítě na internetu

7. Jaké médium preferujete jako hlavní zdroj informací o dění ve světě (zpravodajství)?
- a) Televizi
 - b) Rádio
 - c) Noviny
 - d) Časopisy
 - e) Internet
 - f) Sociální sítě na internetu
8. Uveďte, prosím, jak moc důvěřujete jednotlivým médiím.
- 1 – nedůvěřuji vůbec, 5 důvěřuji nejvíc
- a) Televize – 1 – nedůvěřuji vůbec, 2 – spíše nedůvěřuji, 3 – nevím, 4 – spíše důvěřuji, 5 – zcela důvěřuji
 - b) Rádio (rozhlas) - 1 – nedůvěřuji vůbec, 2 – spíše nedůvěřuji, 3 – nevím, 4 – spíše důvěřuji, 5 – zcela důvěřuji
 - c) Noviny - 1 – nedůvěřuji vůbec, 2 – spíše nedůvěřuji, 3 – nevím, 4 – spíše důvěřuji, 5 – zcela důvěřuji
 - d) Časopisy - 1 – nedůvěřuji vůbec, 2 – spíše nedůvěřuji, 3 – nevím, 4 – spíše důvěřuji, 5 – zcela důvěřuji
 - e) Internet – nedůvěřuji vůbec, 2 – spíše nedůvěřuji, 3 – nevím, 4 – spíše důvěřuji, 5 – zcela důvěřuji
 - f) Sociální sítě – nedůvěřuji vůbec, 2 – spíše nedůvěřuji, 3 – nevím, 4 – spíše důvěřuji, 5 – zcela důvěřuji
9. Jak často sledujete média níže?
- a) Televizi – denně, 4-6 x týdně, 1-3 x týdně, několikrát za měsíc, méně než 1x měsíčně, vůbec
 - b) Rádio (rozhlas) – denně, 4-6 x týdně, 1-3 x týdně, několikrát za měsíc, méně než 1x měsíčně, vůbec
 - c) Noviny – denně, 4-6 x týdně, 1-3 x týdně, několikrát za měsíc, méně než 1x měsíčně, vůbec
 - d) Časopisy – denně, 4-6 x týdně, 1-3 x týdně, několikrát za měsíc, méně než 1x měsíčně, vůbec

- e) Internet – denně, 4-6 x týdně, 1-3 x týdně, několikrát za měsíc, méně než 1x měsíčně, vůbec
- f) Sociální sítě – denně, 4-6 x týdně, 1-3 x týdně, několikrát za měsíc, méně než 1x měsíčně, vůbec

Otázky na fake news

10. Domníváte se, že víte, co znamená pojem dezinformace (fake news)

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

11. Vyberte nejvýstižnější definici dezinformací (fake news)

- a) Dezinformace je nepravdivá nebo zavádějící informace (sdělení), která je šířena záměrně s cílem oklamat.
- b) Dezinformace je informace (sdělení), která je v rozporu se státními zájmy či zájmy různých ekonomických skupin a je tak záměrně považována za nepravdivou.
- c) Dezinformace je informace, která je šířena s cílem odkrývat šokující pravdu, kterou tradiční média neprezentují.

12. Domníváte se, že jste se někdy setkali s dezinformacemi?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

13. Pokud ano kde?

- a) Televize
- b) Rádio (rozhlas)
- c) Noviny
- d) Časopisy
- e) Internetové zpravodajství
- f) Sociální sítě
- g) Jiné – uveďte kde

Následovat bude ukázka 5 sdělení. U každého z nich určete, zda se dle Vašeho úsudku jedná o pravdivou zprávu, či dezinformaci (fake news).

14. Určete, prosím, zda se dle Vašeho úsudku jedná o pravdivou zprávu, či dezinformaci (fake news)?

23 hod

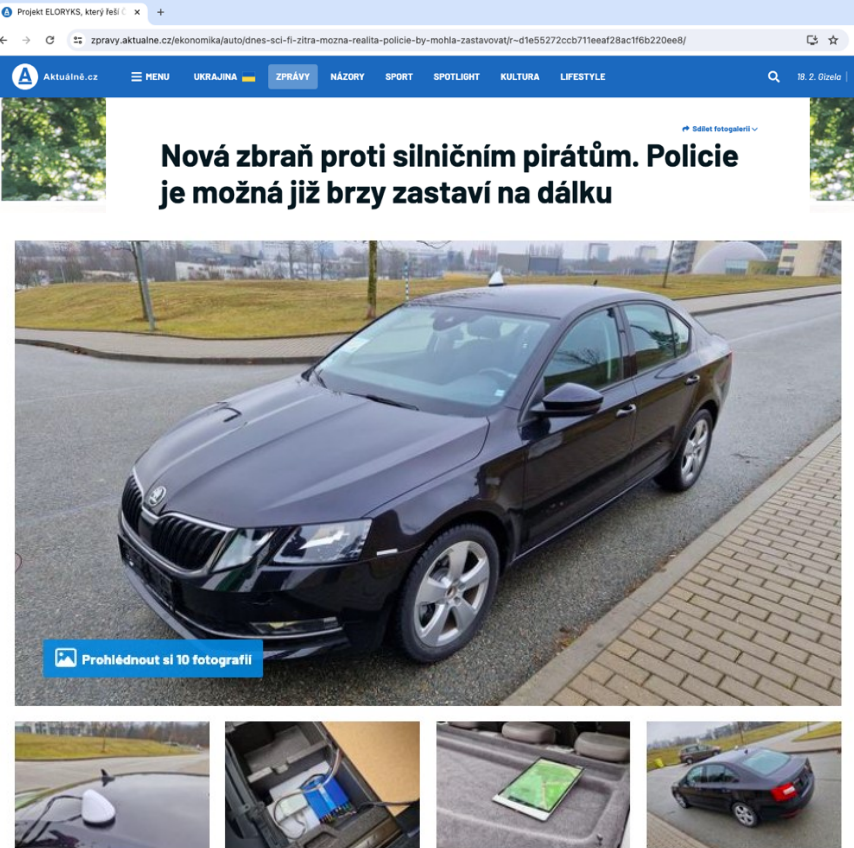
NĚCO O BABIŠOVI

Dámy a pánové, občané této země, dovoluji si v souvislosti se současnou politickou situací, napsat několik faktických poznámek o občanovi Ing. Babišovi.

1. Od roku 1918 je prvním politikem v historii naší země, který vykonává funkci pro stát – tedy i pro nás, zcela zdarma !!!! Celý jeho ministerský plat je automaticky odesílán na charitu.

- a) Pravdivá zpráva
- b) Dezinformace (fake news)

15. Určete, prosím, zda se dle Vašeho úsudku jedná o pravdivou zprávu, či dezinformaci (fake news)?

Projekt ELORYKS, který febl... x +

zpravy.aktualne.cz/ekonomika/auto/dnes-sci-fi-zitra-mozna-reality-policie-by-mohla-zastavovatj~d1e55272ccb711eef28ac1f6b220ee8/

Aktuálně.cz MENU UKRAJINA ZPRÁVY NÁZORY SPORT SPOTLIGHT KULTURA LIFESTYLE 19. 2. Úterý

Nová zbraň proti silničním pirátům. Policie je možná již brzy zastaví na dálku

Sdílet fotogalerii

Prohlédnout si 10 fotografií

Foto: Jan Matoušek

 Jan Matoušek
včera

Budou moci policisté zastavovat silniční piráty jen pomocí tabletu? V nedaleké budoucnosti možná ano. Pražské ČVUT a brněnské VUT pracují na systému, který dokáže ujíždějícímu autu zastavit přívod paliva a tím často zabránit větším škodám nebo těžší nehodě. Zkráceně se mu říká ELORYKS a vybraným novinářům současnou podobu projektu také představili.

Elektronické omezení rychlosti vozidel při mimořádných a krizových situacích bezpečnostními sbory, za tímto složitým názvem zkrácovaným prostě na ELORYKS se ukrývá projekt, který zaujal policejní sbory z celé Evropy. "Jsme jediní, kdo něco podobného vyvíjí," říká Zdeněk Lokaj z Fakulty dopravní ČVUT, který patří k řešitelům probíhajícího výzkumu, který začal na popud policie.

- a) Pravdivá zpráva
- b) Dezinformace (fake news)

16. Určete, prosím, zda se dle Vašeho úsudku jedná o pravdivou zprávu, či dezinformaci (fake news)?

Žába

V sobotu jsme měli návštěvu a přinesla čokoládové bonbóny. Holky si dali po jednom bonbonu. Když návštěva odešla, tak jsem si taky jeden rozbálil.

Nevím proč, tak jsem k němu čuchnul a něco se mi nezdálo. Hned na to jsem šel pátrat po obale, kde jsem našel značku se žabkou. Asi tak před měsícem jsem se dočetl že produkty takto označené obsahují nějaké svinstvo.

Druhy den jsem vytáhl bonbóny s obalem s koše a jel za kamošku co vlastní přístroj na fregvence(BICOM). Nestačili jsme se divit.

BICOM nám odhalil co v tomto čokoládovém produktu se nachází.(sparkprotejn, oxid grafenu, měď, nějaký konzervanty na bázi herbicidů.) A dnes rano koupila mamka něco jako tatrunku , jmenuje se to KATKA, a když se doma na to podívala pozorně byla tam taky značka s žabičkou.

Píšu to proto aby se tato informace dostala mezi lidi, protože spoustu lidí nemá ani páru čím nás tenhle stát a EU krmí.

- a) Pravdivá zpráva
- b) Dezinformace (fake news)

17. Určete, prosím, zda se dle Vašeho úsudku jedná o pravdivou zprávu, či dezinformaci (fake news)?

The screenshot shows a news article on the website radiozurnal.rozhlas.cz. The article title is "Živé prsní implantáty. Vědci z Česka a Belgie vyvíjejí materiál, který se promění v živou tkáň" (Live breast implants. Scientists from the Czech Republic and Belgium develop a material that turns into living tissue). The article is dated 14. února 2024 and is a reportage from Radiožurnál. The main image shows a person's chest with a surgical procedure being performed. A video player below the image shows a 3:35 video with the caption "Materiál vědci implantují do těla pacienta spolu s jeho kmenovými buňkami. Tkáň v tom místě roste nová, implantovaný materiál naopak degraduje" (Scientists implant the material into the patient's body along with their stem cells. New tissue grows in that place, while the implanted material degrades). The article text states: "Čeští vědci se podílejí na vývoji k tělu šetrnějších prsních implantátů. Jsou na bázi želatiny a postupně se v těle přemění na lidskou tkáň. Experti z Ústavu organické chemie a biochemie našli způsob, jak monitorovat tuto postupnou přeměnu, a to například rentgenem. Jejich práci teď zveřejnil prestižní vědecký časopis Applied Engineering Materials." The article is attributed to Eva Kézrová, agf. There are social media sharing icons for Facebook, X, and LinkedIn. A sidebar on the right contains a red button "Jak nás naladíte na DABu" and a section "VÍCE Z POŘADU" with three video thumbnails. At the bottom right, there is a red advertisement for Radiožurnál with the text "Když MS v biatlonu, tak živě" and a photo of biathlete Markéta Davidová.

- Pravdivá zpráva
- Dezinformace (fake news)

18. Určete, prosím, zda se dle Vašeho úsudku jedná o pravdivou zprávu, či dezinformaci (fake news)?

- a) Pravdivá zpráva
- b) Dezinformace (fake news)

Děkuji Vám za Váš čas a poskytnuté odpovědi.

Níže naleznete řešení vybraných ukázek mediálních zpráv.

14. Příspěvek na sociální síti – dezinformace (fake news)

15. Aktuálně.cz – pravdivá zpráva.

16. Řetězový e-mail logo žáby – dezinformace (fake news)

17. Radiožurnál – pravdivá zpráva

18. AENews (Aeronet) – dezinformace

Pokud by Vás k jednotlivým ukázkám zajímalo bližší vysvětlení, neváhejte mě kontaktovat na e-mailové adrese dotaznikdpzs@seznam.cz

PRINCIPY POMÁHAJÍCÍ IDENTIFIKACI FAKE NEWS

	<p>KDO?</p> <p>Kdo je autorem dané zprávy? Lze ve zprávě dohledat autorovo celé jméno nebo jen blíže neidentifikovatelné iniciály? Je možné autora dále prověřit? Komu dané médium patří, a kdo tak kontroluje vznik a publikaci sdělení?</p>
	<p>CO?</p> <p>Jaký je obsah zprávy? Lze zprávu dohledat i na jiném zpravodajském serveru? Odkazuje zpráva na zdroje, ze kterých čerpá? Je obsah zprávy dále ověřitelný?</p>
	<p>KOMU?</p> <p>Cílí daná zpráva na konkrétní skupinu? Je zpráva přizpůsobena cílové skupině (obsah, způsob distribuce a další)?</p>
	<p>JAK?</p> <p>Jak se snaží zpráva zaujmout (např. verzálky v titulku, titulek doplněn o výrazná interpunkční znaménka jako vykřičník)? Jaký jazyk je ve zprávě využíván? Je zpráva výrazně emočně zabarvena? Shoduje se obsah zprávy s titulkem?</p>
	<p>PROČ?</p> <p>Za jakým účelem byla zpráva vytvořena? Má za cíl informovat, edukovat, pobavit či profitovat?</p>

Zdroj: Králová et al. (2018, s. 54–56), vlastní zpracování.